

en des Zoons en des Heiligen Geestes, leerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb.

4. Zijn er onder de beïjders van de christelijke religie niet verschillende groepen?

Naast de Gereformeerden heeft men de Lutheranen, de Doopsgezinden, de Rooms-Katholieken, de Grieks-Katholieken en anderen; ook bestaan er vele secten.

5. Tot welke kerk behoren wij?

Wij behoren door Gods voorziening bestel tot de Gereformeerde Kerk, die in ons land de meest zuivere openbaring is van het lichaam van Christus.

6. Welke belijdenisschriften heeft de Gereformeerde Kerk?

Ten eerste de algemeene belijdenisschriften, namelijk: de apostolische geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en die van Athanasius. Ten tweede de Nederlandsche Gereformeerde belijdenisschriften, namelijk: de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtsche Leerregels of Vijf Artikelen tegen de Remonstranten.

7. Welk gezag hebben de belijdenisschriften?

Geen Goddelijk, maar alleen een kerkelijk gezag.

Hier eindigt de eerste les.

Kiezen wij nu de zevende.

In de zesde les is gezegd, dat de namen Gods kunnen worden ingedeeld in eigennamen, wezensnamen en persoonsnamen.

Over de wezensnamen wordt gehandeld in drie lessen. De zevende is daarvan de eerste.

Bovenaan de les wordt verwezen naar art. 1 der Nederl. Geloofsbelijdenis.

Nu de les zelf.

1. Wat doen ons de wezensnamen Gods kennen?

Zijn deugden, en iedere deugd is de levende God zelf.

2. Weet gij, hoe de deugden of eigenschappen Gods worden ingedeeld?

Ja, in onmededeelbare eigenschappen, als zijne onafhankelijkheid en onveranderlijkheid; en in mededeelbare eigenschappen, als de goedheid en de wijsheid Gods.

3. Kent gij nog een andere indeeling van de wezensnamen?

Naar vijf gezichtspunten: God als de Zijnde, als Geest, als Licht, als de Heilige, en als de Souverein.

4. Welke deugden hooren onder God als de zijnde?

Zijn onafhankelijkheid, onveranderlijkheid, eeuwigheid en alomtegenwoordigheid.

5. Wat wil het zeggen, dat God onafhankelijk is?

Dat Hij uit en door zichzelf bestaat, door niets veroorzaakt is, en zelf de oorzaak van alle dingen is.

Hand. 17:25. En wordt ook van menschenhanden niet gediend als iets behoevende, alzoo Hij zelf allen het leven en den adem en alle dingen geeft.

6. Wat verstaat gij onder de onveranderlijkheid Gods?

Dat God blijft, die Hij is.

Jac. 1:17. Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij welken geene verandering is of schaduw van omkeering.

Ex. 3:14. En God zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL. Ook zeide Hij: Alzoo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden.

7. En onder Gods eeuwigheid?

Dat er bij Hem geen begin is, geen vervolg van tijd en geen einde.

Ps. 90:2. Eer de bergen geboren waren en Gij de aarde en de wereld voorigebracht hadt, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.

8. Wat is de alomtegenwoordigheid Gods?

Dat Hij nergens binnen- en tegelijk nergens buiten gesloten is. Hij is echter niet overal op dezelfde wijze tegenwoordig. Hij is anders in de vijanden van Christus dan in zijn gunstgenooten.

Jer. 23:24. Verval Ik niet den hemel en de aarde? spreekt de HEERE.

9. Welke troost ligt er voor U in deze deugden Gods?

Dat ik mij in dit moeilijke leven aan Hem, die de Rots der eeuwen is, door het geloof kan vastklemmen.

Voor een derde proeve lieten wij het oog vallen op de zeven en twintigste les.

Daarbij wordt verwezen naar de artikelen 3 en 4 van de Dordtsche Leerregels.

Het gaat hier over „Roeping en Wedergeboorte“.

1. Hoe wordt de roeping onderscheiden?

In uitwendige en inwendige roeping.

2. Wat is de uitwendige roeping?

De stem Gods, die tot ons komt uit de natuur en uit de geschiedenis, mitsgaders de aanbieding van het heil in de prediking des Woords.

Matth. 22:14. Want velen zijn geroepen, maar wenigen uitverkoren.

3. Tot wie moet die uitwendige roeping komen?

Tot alle menschen. De Heere gebiedt: Predikt het evangelie aan alle creaturen, Marc. 16:15.

4. Heeft die roeping altoos tot vrucht geloof en bekeering?

Nee, alleen bij de uitverkorenen.

Hand. 13:48b. En daar geloofden zooveelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.

5. Wat is de inwendige roeping?

De krachtdadige werkzaamheid des Geestes, welke de uitwendige roeping vergezelt.

Rom. 8:30. Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.

6. Wat is de vrucht van de inwendige roeping?

De wedergeboorte.

7. Wat is dit voor een werk Gods?

Het is de inplanting van het nieuwe leven en als zoodanig een gansch bovennatuurlijke, een zeer krachtige, en tegelijk zeer soete, wonderbare, verborgene en onuitsprekelijke werking, dewelke naar het getuigenis der Schrift in haar kracht niet minder noch geringer is dan de schepping of de opwekking der dooden.

Joh. 3:8. De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

8. Is de wedergeboorte noodzakelijk?

Ja, zonder wedergeboorte zal niemand het koninkrijk Gods zien, Joh. 3:3.

Het geciteerde is dunkt ons voldoende om zich eenig oordeel over het Leerboek te vormen.

Ook uit het Aanhangsel willen we een proefje geven. Daarin worden behandeld 1o. oudere dwalingen, 2o. nieuwere dwalingen, 3o. de nieuwste secten.

Als oudere dwalingen worden genoemd: Rooms-Katholieken, Arianen, Pelagianen, Anabaptisten of Doopsgezinden, Mennonieten of Doopsgezinden, Baptisten, Socinianen, Unitariërs, Remonstranten of Arminianen.

Om nu een willekeurige greep hieruit te doen. Ontrent de Socinianen leest men: „Deze leefden in de 16de eeuw. Het waren volgelingen van Lelius en Faustus Socinus. Deze achtten de leer der Drieenheid in strijd met de Heilige Schrift en de rede. De Heilige Geest was volgens hen geen persoon, maar een kracht. Erfzonde was er niet. Jezus' dood was geen zondodood, maar alleen een bevestiging van zijn leer. De bekeering wordt door eigen kracht begonnen en door goddelijken bijstand volbracht. Hier vinden we dus een vernieuwing van Arianisme en Pelagianisme.“

Onder de nieuwere dwalingen worden opgesomd: Modernen, Ethischen, Apostolischen of Irvingianen, Darwinisten, Theosofen, Spiritisten.

Van de Theosofen wordt gezegd: „Mevrouw Blavatzky, een Russische gravin, is de moeder der Theosofie. Zij doorreisde (twaalf jaren Europa, Amerika, Egypte en Indië. Ze bracht in Indië zeven jaren door onder de Mahatma's, dat zijn de wijze mannen van Thibet. Daar leerde zij de geheimzinnige krachten der natuur beheerschen. Na haar trad Annie Besant aan het hoofd der Theosofen. Theosofie is een poging om buiten het geopenbaarde Woord Gods met behulp van heidensche wijsheid langs natuurlijke weg de raadselen des levens op te lossen. De Theosofen gelooven aan reïncarnatie, d.i. de leer, dat de ziel van den mensch, eer zij in hem kwam, al in een ander geluid heeft, dat die ziel na des menschen dood in een ander lichaam gaat wonen en dat deze nieuwe vleeschwording zoo dikwijls zich herhaalt, tot dat de ziel door een louteringsproces volmaakt is geworden. Zij gelooven ook aan de wet van Karma, d.i. de wet van oorzaak en gevolg op het terrein van het zedelijk leven. Ieder mensch kan door zijn eigen

leven te bestemmen over zijn lot in de toekomst beschikken. Hij is de schepper van zijn eigen wel en wee. Schuld en straf erkennen de Theosofen niet, evenmin genade en verlossing. De Theosofie is niets anders dan een herleving van oude heidensche dwalingen.“

Van de nieuwste secten vermeldt het Aanhangsel: „Mormonen of Heiligen der laatste dagen van de kerk van Jezus Christus, Adventisten, Sabattisten, Russellianen, Christian Science, Hersteld Apostolische Zendingsgemeente, de Orde van de Ster.“

Blijkbaar hadden Deputaten hun concept al gereed, toen de Orde van de Ster officieel werd opgeheven. Wij zullen die dus maar niet als voorbeeld nemen. Liever wenden we ons tot de Christian Science. Daarentrent wordt geleerd: „De secte van de christelijke wetenschap is gesticht door Mevr. M. B. Glover—Eddy. Volgens deze secte bestaan zonde en ziekte alleen in de verbeelding. Zij berusten op dwaling. In geval van ziekte moet men geen geneesmiddelen gebruiken. Jezus heeft, toen Hij op aarde was, door Zijn Woord genezing gebracht. Wie in geloof gehed Zijn gemeenschap zoekt, wordt genezen van elke krankheid. De ziekte is niet werkelijk. De secte werd in 1879 gesticht en telde al spoedig 600.000 aanhangers. Dat ziekte en zonde op dwaling berusten, is een oude heidensche leer.“

— Gereformeerde beginselen. III.

Een tweede kanteekening op de publicatie van den Senaat der Vrije Universiteit, dateerend van 1895, betreft de verhouding van ken- en zijns beginselen.

Deze onderscheiding vindt men niet op deze wijze in het stuk uitgesproken.

Veel eer heeft het den schijn alsof onder Gereformeerde beginselen uitsluitend kenbeginselen zijn te verstaan.

Immers, de tweede stelling vangt aldus aan: „Aangezien in art. 2 der statuten van Gereformeerde beginselen alleen in dien zin gesproken wordt, dat zij den grondslag van zeker onderwijs moeten uitmaken, zoo zijn hier onder beginselen te verstaan, niet die nitgangspunten, welke in de feiten en het wezen der dingen liggen, maar zulke beginselen, die in het bewustzijn de wereld der gedachte beheerschen.“

Toch wordt er inderdaad met de zijns beginselen wel rekening gehouden, al worden ze zoo niet genoemd.

Dezelfde stelling vervolgt: „Natuurlijk worden de uitgangspunten van het denken, die in de feiten en het wezen der dingen ook voor het denken liggen, daarom niet buiten rekening gelaten, maar slechts uitgesproken, dat ze in den grondslag van het onderwijs eerst meerekenen, nadat ze uitgedrukt zijn in den vorm der gedachte.“

De nitgangspunten voor het denken in de feiten en het wezen der dingen worden hier blijkbaar ook als beginselen gedacht.

Maar dan als geheel andersoortige beginselen.

Het verband tusschen beide wordt wel niet duidelijk uiteengezet.

Doch wel wordt dit verband uitdrukkelijk ondersteld. Nu zou men kunnen vragen of de Gereformeerde beginselen, welke hier vooral als beginselen voor het onderwijs worden opgevat, niet te eng worden genomen.

Mocht deze vraag gewettigd zijn, dan krijgt ze toch door de vijfde stelling een geheel ander aspect.

Misschien ontdekt men eenigen strijd tusschen deze en de tweede stelling.

En die tegenstrijdigheid tot de laatste rest wegredeneren kunnen we niet.

In elk geval echter zou het niet billijk zijn alleen de tweede stelling te laten spreken en de vijfde geen stem in het kapittel te geven.

In de vijfde wordt geponeerd: „De Gereformeerde beginselen mogen niet, naar de wijze der Nominalisten, in onsamenhangenden zin worden opgevat, als ware hieronder te verstaan hetgeen of bij Calvin of bij eenigen Calvinist na hem als bewust denkbeginzel is uitgesproken. Meer dan eenige andere richting is juist het Calvinisme tegen zulke oppervlakkige opvatting gekant. Van God en niet van den mensch ging de actie uit, die aan een deel der christenheid den hoogsten levensvorm schonk, die in het Calvinisme belichaamd is. De gedachte, die bij deze actie Calvin en zijn geestverwanten dreef, gaat boven hun persoonlijk denken uit. Zij zijn geleid door de motieven, die lang niet altijd tot hun persoonlijk bewustzijn in al haar klaarheid, waren doorgedrongen. En allermint stelde helder inzicht in den organischen gedachtenaamenhang van deze motieven hen tot het formuleeren van hun denkbeginselen in staat.“

Dit is van groote betekenis.